

A SZABADSÁGÉRT ÉS A FÜGGETLENSÉGÉRT

KÉT HÉT SZABADSÁG

Az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc mindössze két hétig tartott, mégis megrengette a világot. Megroppantotta a II. világháború után a nagyhatalmak által létrehozott berendezkedést, és leleplezte a szovjet típusú terrorrendszerek kegyetlen valóságát. A világ egyszer s mindenkorra kijózanodott a kommunista illúziókból. 1956 októberében a magyar nemzet bebizonyította, hogy képes sorsát a saját kezébe venni.

A forradalomban a hosszú évekig lefojtott elkeseredés és harag tört felszínre. A spontán felkelésből forradalom lett, és miután a szabadság előfeltétele a nemzeti függetlenség visszaszerzése volt, szabadságharccá vált. Hatvan évvel ezelőtt az egész világ Budapestre figyelt. Ez a szűk két hétbe szorított élet-halál harc mindenki számára nyilvánvalóvá tette, hogy a magyarok szabadságharca az akkori nagyhatalmi erőviszonyok között nem kaphatott esélyt. A pesti srácok halált megvető bátorsága azonban így is gyógyíthatatlan sebet ejtett a kommunizmuson és megrendítette a szovjet birodalmat.

A kiállítás az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 60. évfordulója alkalmából a pesti srácoknak állít emléket.

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

„A magyar ifjúság ismét történelmet, sőt világtörténelmet formált!”

Pongrácz Gergely

„Nincsenek kis népek, csak telhetetlenek, nincsenek végleg elnyomottak, és még a legerősebbnek hitt hatalommal is fel lehet és fel kell venni a fegyveres ellenzegülést, bármikor, bármely adott pillanatban, ha az elnyomás már tűrhetetlen, ha már a nemzet létét és jellemét fenyegeti!”

Dénes Béla

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

KIK VOLTAK A PESTI SRÁCOK?

A hatvan évvel ezelőtti fegyveres harcokban javarészt diákok, egyetemisták, munkásfiatalok, a legendás pesti srácok és persze lányok vettek részt. Akár tudatosan, akár hirtelen elszánásból fogtak is fegyvert, mindvégig a szabadság akarása vezérelte őket. Sokuk alig bírta cipelni a puskát, de a kamaszok konokságával küzdöttek a szabadságért, egy félelem és szorongás nélküli életért. A pesti és budai srácok, lányok nélkül az 1956. október 23-án kitört forradalom néhány napon belül politikai alkuk áldozatává vált volna. A forradalmat ők nyerték meg.

Az '50-es években a világ még a második világháború eleven emlékével és egy harmadik – atomfegyverekkel megvívott – világégés rémével viaskodott. A magyar fiatalok fejét háborús történetekkel tömték, a moziban a hős szovjet partizánokról szóló filmeket vetítették. A honvédelmi képzés, illetve oktatás kötelező volt. A képzéseken és a mozifilmekben tanultakat a forradalom napjaiban az utcán kezdték hasznosítani a fiatalok. Az utcára tóduló pesti srácokból pár nap alatt félelmetes hadsereg szerveződött, akik az emeleti ablakokból és a kapualjakból vadászták le a szovjet harckocsikat. Sokuk már a forradalom napjaiban legendává vált. A harcolók között az alábbi vicc terjedt: Miért győz a magyar szabadságharc? Mert minden sarkon áll egy „puskás öcsi”.

„Ezek a fiatal, 12-13 éves gyerekek adták a lelki erőt a harc folytatásához.”

Pongrácz Gergely

„Az orvosok végigvezettek a harcokban megsebesült felkelők kórtermein. A második emeleten kapott helyet a gyerekosztály. Itt találkoztam Lajossal, a tizenkét éves forradalmárral, akinek keresztüllőtték a karját, amikor csapatával egy tankot próbált felrobbantani. Egy repülőgépmodellel játszott az ágyban.

– Mivel harcoltál, Lajos? – kérdeztem.

– Á, csak egy ócska puskával – legyintett. – Tudja, kaptam egy géppisztolyt a katonától, de Mihály elvette tőlem.

– Ki az a Mihály?

– A szomszéd srác. Tizenhat éves, szóval erősebb, mint én, és neki csak ez a puskája volt...

De jó kis puska, szerettem... persze azért a géppisztoly az más – sóhajtott.”

Marton Endre

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

forradalom gyerekszemmel

A boldog gyermekkor sosem volt annyira ritka ajándék, mint a XX. század derekán. Az 1930 után született nemzedék – miközben gyermekfejjel átélte a II. világháború szörnyűségeit – a halál, a fegyveres harc, az állandó családi tragédiák testközelségében nőtt fel. Legtöbbször hamar felnőtté váltak. Sokuk kiskamaszként élte meg a háború után kiépülő kommunista diktatúra hétköznapjait.

Egyikük, Csics Gyula 1944. november 7-én született Budapesten. Tizenkét évesen, a forradalom első napjaiban fogott naplórészletbe. Először egy iskolai füzetbe, majd egy külön erre a célra beszerzett nagyalakú füzetbe vezette naplóját, amelynek minden oldalát nemzeti színű keretbe foglalta, lapjait pedig számos rajzzal díszítette. A napló egy gyermek szemével mutatja be és követi végig a forradalom és szabadságharc napjait. A szabadságharc leverését követően a tizenkét éves fiú elrejtette naplóját és csak a szovjet csapatok 1991-es kivonulása után, mintegy harmincöt évvel később vette elő újra.

1956. október 23. A diákok tüntetése

„Mikor az utcára mentem, láttam, hogy a „Corvin”-nál három nagy teherautó vitte az egyetemistákat. Az autó tetején egy fiú állt és ezt kiabálta a többiekkel: Ruskik haza! Elég volt a Rákosi-ból! Ne csináljunk semmit késve, Nagy Imrét a vezetésbe! Később Maját elkísértem hittanra, mert ő nem mert egyedül elmenni. Hazafelé jövet egy tüntető tömeggel találkoztunk, amely a Népszínház utcánál megállt és elénekelt a Himnuszt. Este meghallgattuk Gerő Ernő beszédét. Ezalatt Góré a stúdióban volt. 9h-kor feledtem le. Az ágyban még hallottam, hogy kiabálják: Ledöntjük a Sztálin szobrot! Vesszen Gerő!”

1956. október 24. Kitört a forradalom

„Én ugyan sajnáltam a sok jó könyvet, de mindenki azt mondta, had égjen. Liptai aki itt lakik az átjáróban és velem jár a Kígyósihoz lopott is két könyvet. Láttuk még a feldűtött villamosokat is. Itt már többen mondták, hogy a Sztálin szobor itt van a kőrút és a Rákóczi út kereszteződésénél. Ezután mivel a tankok nem tudtak a kőrúton menni a mi utcánkon jöttek és azonban rálvöldöztek, úgyhogy kilyukadt az olajtartója és az utca csupa olaj lett.”

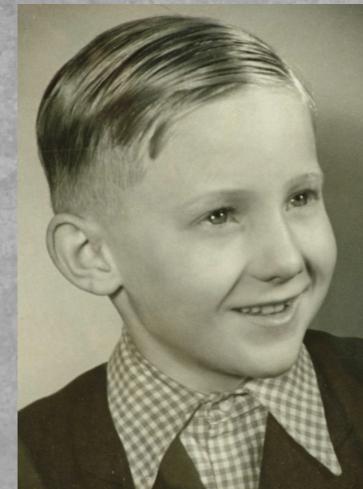
1956. november 1. Halottak napja – Mindszenty beszél a rádióban

„Este az ablakokban gyertyák égtek, a szabadságharcokban elesettek és a halottak napja emlékére.”

1956. november 4. Az oroszok megtámadták hazánkat

„Reggel kb. 6h-kor ébredtem fel és lövöldözéseket hallottam, s azt mondtam: Na, mi az, már megint lönek? Ekkor Bözsi néni bekapcsolta a rádiót, amely épp akkor közvetítette Nagy Imre beszédét, ami kb. így hangzott: „Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen, nyilvánvaló azzal a szándékkal, hogy megdöntsék a népi hatalmat. Csapataink harcban állnak. Ezután eljátszották a Himnuszt, majd német, francia, angol és lengyel nyelven megismételték a Himnusz és a szózat kíséretében. Ezután Nagy Imre felhívást intézett Maléter Pálhoz és Kovács Istvánhoz, hogy azonnal jöjjenek a parlamentbe az orosz táborból. Ezután átmentünk Szabadosékhoz, míg a ház többi lakója az óvóhelyre ment. Ott hallgattuk tovább a rádiót, amely 9h 14'-kor elhaltatott, de mi tovább is égve hagytuk a rádiót és egyszer csak Szabad Európa szólalt meg, amely bemondta, hogy Nagy Imre kormányát elfogták az oroszok.”

1956. november 9. Egy kis séta „De: Könyveket olvastam. Délután anyuval elmentünk Bözsi nénihez. Mikor kiértünk a Rákóczi útra nagyon siralmas kép tárult elénk: rengeteg belövés, emeletleszakadás, villamosvezetékleszakadás. A Rókus kápolna tornya ledült. A Rókus kórház a kétemeletes vöröskeresztes zászló ellenére is öt belövést kapott. A Minőségi áruházemeletteljesen kiégett. Visszafelé a Wesselényi utcán és a kőrúton jöttünk haza. Megnéztük, hogy Vali néniék házában nem e lett baja. A Wesselényi utca sarkán a bútorüzlet kiégett. Az Erzsébet krt. 4. sz. ház ledült.”

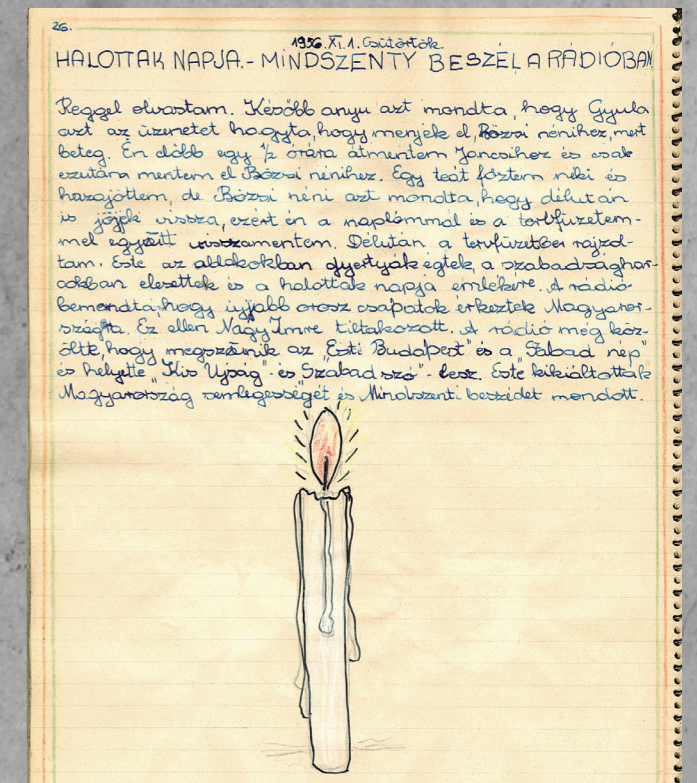
1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

ÚT A FORRADALOMHOZ

A Vörös Hadsereg a II. világháború végén megszállta Magyarországot. A megszállók kommunista diktatúrát vezettek be, a szabad választásokat megszüntették, a hatalmat pedig végül egyetlen párt, a Magyar Dolgozók Pártja gyakorolta. A kommunista párt által irányított állambiztonság, a hírhedt ávo bármikor, bárkire lecsaphatott és le is csapott. Minden harmadik magyar állampolgár ellen indult valamilyen eljárás, mindennapossá váltak a letartóztatások, „békeidőben” több mint négyszáz embert kivégeztek. A kommunista diktatúrával szemben a társadalom minden rétegére kiterjedő ellenállás bontakozott ki, országszerte antikommunista csoportok alakultak. A szervezkedőkre lebukás esetén hosszú börtön- vagy halálbüntetés várt. Tíz év alatt, 1945 és 1956 között több mint ötven ügyben mintegy ezerötvenen álltak bíróság elé úgynevezett „államellenes szervezkedés” vádjával.

Amikor 1955-ben a nagyhatalmak megállapodása nyomán kivonták Ausztriából a szovjet csapatokat, sok magyarban felcsillant a remény, hogy hazánkat is elhagyják végre a megszálló csapatok. A szovjet csapatok ugyanis a békeszerződés ellenére azzal az indoklással tartózkodtak magyar területen, hogy így biztosíthatják ausztriai csapataik ellátását. Hatalmas volt hát a csalódás, amikor a kommunista magyar kormány miniszterelnöke, Hegedüs András felkérte a Szovjetuniót, hogy csapatait továbbra is magyar földön állomásoztassa. Ugyancsak fokozta az elkeseredést a Szovjet Kommunista Párt 1956. februári XX. kongresszusán elhangzott beszéd, melyben maga a párt főtitkára, Nyikolaj Szergejevics Hruscsov nyilvánította bűnösnek és terroristának a sztálini korszakot. A titkosnak szánt beszéd hamar nyilvánosságot kapott és megrendítette a kommunisták magabiztosságát.

1956-ra a magyar társadalomban felgyülemlett feszültség robbanás közeli állapotot idézett elő. Futótűzként terjedt a lengyelországi Poznańban zajló események híre. Októberben a szegedi diákok önálló szervezetet hoztak létre, amelyhez sorra csatlakoztak a többi egyetem hallgatói is. Október 22-én a budapesti műegyetemisták megfogalmazták legfontosabb céljaikat: a szovjet csapatok kivonását és az ország demokratikus átalakulását, többpártrendszert, teljes vélemény- és sajtószabadságot, a Sztálin-szobor eltávolítását és új kormányt követeltek.

„Az összes szovjet csapat kivonása Magyarországról a magyar békeszerződés értelmében. A beszolgáltatási rendszer felülvizsgálása és az egyénileg dolgozó parasztság támogatása. A néptől idegen címer helyett a régi Kossuth-címer visszaállítása. A zsarnokság és az önkény jelképét, a Sztálin-szobrot azonnal távolítsák el.”

Részletek a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségének követeléseiből

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

„Nekem elég lett a kommunizmusból, mert tőlünk mindent elvettek. Tehát egyszerűen tönkretettek minket. Maradt három ágy, egy asztal, négy szék, egy szekrény, egy kályha. Mindenünket elvitték. Megfogadtam, hogy amíg élek, én a kommunizmus ellen fogok küzdeni. Mindig azon spekuláltam, hogy hol tudnék én ártani ezeknek a rohadt kommunistáknak.”

Szabó Sándor

„A félelem mindannyiunkban ott volt, de olyannyira, hogy nem csak a szomszédoktól, vagy barátoktól, jó vagy rossz barátoktól féltünk. Egymástól is féltünk.”

Koszmovszky Edina

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

1956. OKTÓBER 23.

Az egyetemisták október 23-ára tüntetést szerveztek a fővárosban. A hatalom bizonytalan volt. Nem tudta eldönteni, engedélyezze vagy akadályozza-e meg a diáklafvonulást. Habozásuk csak olaj volt a tűzre. A diákok a Bem-szoborhoz vonultak, ezt követően az egyre lelkesebb és egyre nagyobb tömeg egy része a Parlament elé vonult. Itt a korábbi reformjai miatt a többi kommunista vezetőnél nagyobb népszerűséget élvező Nagy Imre szólt az emberekhez. Első szava az volt: Elvtársak! A közel kétszázézes tömeg egyhangúan felhördült: Nem vagyunk mi elvtársak! Ez volt a fordulópont.

A tüntetők egy másik csoportja eközben a gyűlölt diktátor, Sztálin hatalmas szobrához vonult, hogy ledöntse azt. A mintegy tíz méter magas szobrot többórás munkával, este fél tízre sikerült talapzatáról leválasztani. Csak a csizmája maradt ott. Az emberek pillanatok alatt szétvágták a szobrot, amelynek darabjait forradalmi szuvenírként magukkal vitték. Egy másik csoport, kiegészülve a Parlament előtti csalódott és mind bátrabbá váló tömeg egy részével, a Rádió épülete elé vonult, hogy beolvastassa követeléseit. A Rádió vezetése azonban megtagadta a követelések beolvasását, az épületet biztosító államvédelmisek pedig megpróbálták feloszlatni az emberáradatot. Az ávósok végül lőni kezdtek a tüntetőkre, a véres tüzharc után azonban a Rádió a forradalmároké lett, s ezzel győzött a forradalom.

„Átmentünk a Kossuth térre, akkor jelentek meg azok a zászlók, amiből a címer ki volt vágva.”

Pechál Sándor

„A Sztálin-szobor, körülötte villogó fényekkel, hegesztőpisztoly, reflektorcsóva az éjszakában, ahogy dolgoztak a szobrászok (így fogják majd nevezni a börtönvilágban a szobordöntögetőket, míg a csillagleverők a csillagászok lesznek), hogy a népek nagy vezérének ledöntsék.”

Karátson Gábor

„A Blaha Lujza téren Sztálinnak a feje már ilyen gödörre volt behorpadva, mert már ilyen nagy kalapácsokkal verték. Egy ilyen nyolc-kilenc éves kigyerek lehetett, valaki oda feltette a Sztálin fejére. Újságpapír volt nála, és abba a gödörbe meggyújtotta azt az újságot, és azt kiabálta: »Nézzétek, hogy lángol a lángész!« Én azt hittem, hogy ott lepetézek. Csodálatos volt!”

Szabó Sándor

„A Sztálin-szobor helyén már csak egy pár csizma meredezett, a Rádió épülete ostrom alatt állt, és szovjet tankok dübörögtek Budapest utcáin – megkezdődött a forradalom. És bár nem voltak vezetői, és nem volt forgatókönyve, futótűzként terjedt az országban.”

Marton Endre

1956
2016

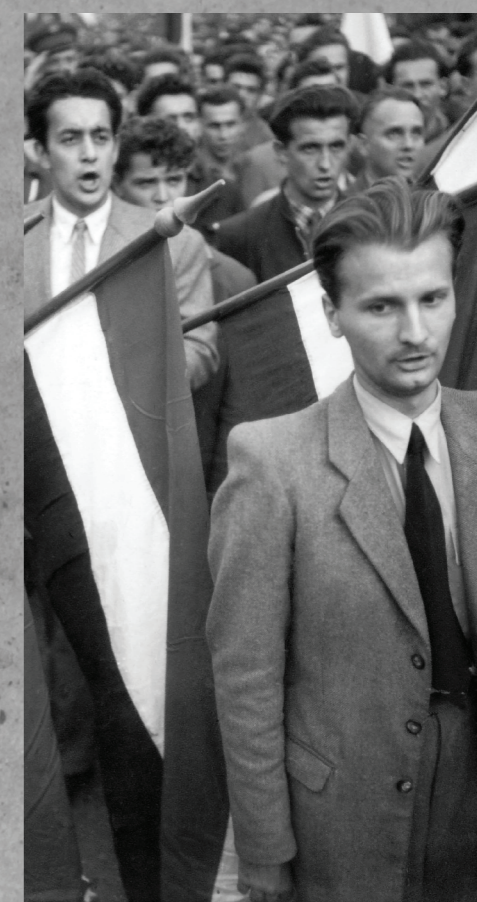

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

TerrorHáza

ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

FORRADALMI HARCOK

A Magyarországon állomásozó szovjet csapatok október 24-én reggel bevonultak a fővárosba. Gyors győzelemre számítottak. A szovjet páncélosokat azonban a főváros több csomópontján kézfegyvereikkel és benzines palackjaikkal meghátrálásra készítették a felkelők. A szovjet beavatkozás a forradalmat szabadságharcná változtatta. Budapesten honvédő háború kezdődött. Az indulatokat tovább korbácsolta, hogy október 25-én a Parlament előtti téren álló szovjet harckocsikból és a környező házak tetőiről tüzet nyitottak a békés tüntetőkre. A kegyetlen vérfürdő közel nyolcvan halottat és több mint háromszáz sebesültet követelt.

A magyar szabadságharcosok találékonysága azonban nem ismert határt: felszappanozták az úttestet, amelyen elcsúsztak a tankok, utcaöböl építettek barikádokat, benzines palackot fabrikáltak, riadólánccal értesítették egymást a tankok mozgásáról. A forradalmárok sikeréhez nagyban hozzájárult, hogy maguk mögött tudták a főváros, sőt az egész ország támogatását. Budapesten a szabadságharcos csoportok nagy veszteségeket okoztak a szovjet csapatoknak, harckocsikat, tüzérségi eszközöket és katonai felszerelést zsákmányoltak tőlük, katonáikat pedig lefegyverezték. A felkelők központjai ellen indított támadások sorra kudarcba fulladtak, akárcsak a kommunisták igyekezete, hogy kisebb engedményekkel szembefordítsák egymással a forradalmárokat és az őket támogató lakosságot. A magyarok egységes fellépése, hogy visszaszerezzék szabadságukat, meghátrálásra készítette a kommunista hatalmat. 1956. október 28-án úgy tűnt, a forradalom elérheti céljait.

„Az volt a legrosszabb, hogy nagyon sok házban el voltak bújva az ávósok, és egymás után lőtték agyon a felkelőket.”

Sebestyén Mária

„A támadások előtti percekben mindenkin halálfélelem lett úrrá. Amikor benne voltunk a harcokban, akkor már nem volt időnk félni.”

Pongrácz Gergely

„A pékek éjjel-nappal dolgoztak, a parasztok hozták föl a lisztet és minden mást, éhezni senkinek sem kellett.”

Dénes Béla

„A Molotov-koktél – a szegény emberek atombombája – halálos fegyver volt a kölykök kezében. Egy alkalommal végignéztem, ahogy két suhanc, egy 15 év körüli lángvörös hajú, csúnyácska fruska vezetésével, végzett egy harckocsival a Moszkva térre vezető budai utcák egyikében. A feladat egyszerű volt – a három kamasz szinte játékosan, de tökéletes precizitással hajtotta végre. Egy, a tértől mintegy száz méternyire lévő kapualjban ólálkodtak, kezükben benzinnel töltött üvegek. Amikor a tank elhaladt a ház előtt, a lány kiadta a parancsot: most!”

Marton Endre

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

GYŐZELEM

Nagy Imre 1956. október 28-án bejelentette a megszálló szovjet csapatok azonnali kivonását Budapestről. Megszüntették a diktatúra legyűlöltebb szervezetét, a politikai rendőrséget, az Államvédelmi Hatóságot, azaz az AVH-t. A felkelésben részt vettek számára amnesztiát hirdettek, a gyűlölt rákosista címer helyét átvette a forradalom jelképévé vált Kossuth-címer, március 15-e újra nemzeti ünnep lett. A nap folyamán elhallgattak a fegyverek, a szabadságharcosok megpihentek. Estére felfüggesztették a kijárási tilalmat. Budapest utcáin béke honolt.

Október utolsó napjaira megalakultak és működni kezdtek a független és demokratikus Magyarország intézményei: a közigazgatási feladatokat ellátó forradalmi és nemzeti bizottságok, a munkahelyek irányítását átvevő munkástanácsok, az erőszakos szervezetek tevékenységét ellenőrző forradalmi katonai tanácsok, a felkelőcsoportokat is tömörítő Nemzetőrség, valamint az 1945 után erőszakkal felszámolt, de a forradalom napjaiban újjáalakult politikai pártok. Az október 23-án megfogalmazott követelések teljesülése kézzelfogható közelségbe került.

A Nagy Imre-kormány november elsején Magyarországot független és semleges állammá nyilvánította. November 3-án Nagy Imre miniszterelnök vezetésével új, többpárti kormány jött létre. Hozzákezdtek a budapesti harcok romjainak eltakarításához, megindult a közlekedés, kinyitottak a boltok. Magyarországon egy új, szabad élet kezdett kibontakozni.

„Az elvtársak nem tudnak úrrá lenni a tömegeken, mi több, a kommunista ellenes elemek mindinkább elszemtelenednek.”

Mikojan és Szuszlov jelentése a szovjet kommunista pártnak 1956. október 29.

„Győzött a forradalom!”

Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége
1956. október 29.

„A város tetőin ma már sehol nem tüzelnek a fegyverek, legfeljebb az eső kopog csendesen és türelmesen. A nedves kövezeten eltűnnek a vér nyomai és talán nyugalom lesz végre. De erre a hétre mindannyian emlékezni fogunk!”

Magyar Nemzet, 1956. október 30.

„– Mi kommunisták tisztában vagyunk vele, hogy veszítettünk. A választások teljes kudarcot fognak hozni számunkra – mondta. – De annyi hibát követtünk el ez alatt a tíz év alatt, hogy meg is érdemeljük.”

Marton Endre

„A bolsevizmus felségyszimbólumai órák és napok alatt eltűntek! A városligeti Sztálin-szobor volt az első, utána csak a két üres csizma meredt az égnek. Lakásomtól nem messze a budai Főposta száz meg száz golyótól, belövésektől átluggatott sokemeletes épülete állt. Tetején az óriási vörös csillag éjjelente messzire világított. Megrendítő volt nézni, miképpen másztak föl önkéntesek életük kockáztatása árán, és nem nyugodtak addig, míg baltákkal, kalapácssokkal, emelőkkal szét nem verték az egész vaséptményt.”

Dénes Béla

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

HÁBORÚ MAGYARORSZÁG ELLEN

Bár a szovjetek október 30-án megkezdték csapataik kivonását Budapestről, a szovjet hadsereg nem hagyta el az országot, sőt, hozzákezdett a hazánk elleni hadművelet előkészítéséhez. Magyarország „ elvesztése ” a szovjet birodalom irányítói szerint beláthatatlan következményekkel járt volna, így egy fél Európát leigázni képes hadigépezetet hoztak mozgásba. 1956. november 4-én a szabadságról álmódó budapestiek ágyúdörgésre és láncfalak csikorgására ébredtek: hajnalban a szovjet hadsereg általános támadást indított a főváros ellen, és megalakult a Moszkvában összeállított, Kádár János vezette bábkormány. Nem sokkal később elhangzott Nagy Imrének, a forradalom miniszterelnökének utolsó rádiószózata: „Ma hajnalban a szovjet csapatok támadást indítottak fővárosunk ellen, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megdöntsék a törvényes magyar demokratikus kormányt. Csapataink harcban állnak. A kormány a helyén van. Ezt közlöm az ország népével és a világ közvéleményével!”

A Szovjetunió olyan hatalmas erejű, pusztító hadsereget mozgósított Magyarország ellen, hogy esélyünk sem maradt a katonai ellenállásra. Csak a kézfegyverekkel rendelkező pesti srácok és néhány elszánt forradalmárcsoport állta útját a hazánkba özönlő szovjet csapatoknak.

„Hajnal óta szovjet páncélosok lövik a fővárost. Tegnap este még arról beszéltek, hogy három hét vagy három hónapon belül kivonulnak az ország területéről. Amikor ezeket mondták, már töltötték az ágyúkat.”

Szabad Európa Rádió, 1956. november 4.

„Sohasem fogjuk elismerni a hazaárulókból és nemzetgyilkosokból alakult bérenc-kormányt.”

A harcoló forradalmi ifjúság, 1956. november 5.

„Egész éjjel dörögtek a páncélosok befelé a Pesti úton. A végén már azt mondták, hogy írjuk össze, hogy hány páncélos jött, aztán reggel mondjuk. Igen ám, de hajnaltól már dörgött az ágyú, mi is hallottuk. Nagyon mérgesek voltunk. Megalázottnak, ócskának tartottuk az egészet. Hát ugye arról volt szó, hogy a Szovjetunió Pestet kiüríti.”

Szabó Attila

„Úgy volt, hogy én voltam éppen kint őrségben 4-én hajnalban. A Nagyvárad tér felől nagy dübörgés volt, 4 óra 30 perckor, akkor indult meg az orosz invázió, jöttek befelé a tankok. Akkor a levegőbe lőttem, az volt a riasztás.”

Máriási György

„Az egyik felnőtt ordított egyet – nyilván katonaviselt ember volt és jobban értette a dolgokat – hogy »Feküdj mindenki!« Én elestem, a többieket lenyomták a felnőttek, mindenki lefeküdt, de abban a pillanatban – ez másodpercek alatt történt – az Üllői útról az egyik tank, T-34-es, olyat odalőtt, hogy egyből lebontotta a 60 centis kerítést fejmagasságban.”

Törő Károly

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza

ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

BUDAPESTI FEGYVERES CSOPORTOK

A pesti srácok a város jól védhető, stratégiai fontos részein már október 24-én hajnalban elkezdtek kiépíteni állásaikat. Budán elsősorban a Széna téren és annak környékén, illetve a Móricz Zsigmond körtéren alakult ki nagyobb ellenállóközpont. Pesten Józsefvárosban, Ferencvárosban és a peremkerületekben alakultak fegyveres csoportok. Ezek közül a Corvin köziek, a Tűzoltó utcaiak és a Baross tériek voltak a legjelentősebbek.

Ezekben a fegyveres csoportokban mindenhol többségben voltak a pesti srácoknak hívott fiatalok: segédmunkások, bányászok, ipari tanulók, egyetemisták, akik azért ragadtak fegyvert, hogy kivívják hazájuk függetlenségét. A fegyveres csoportokat az egész ország támogatta: orvostanhallgatók és ápolók álltak közjük segíteni, mások élelemmel látták el őket, vagy egyéb módon segítettek nekik. Az október 28-ai fegyverszünetet követően a felkelők közül sokan jelentkeztek a forradalom rendvédelmi szervébe, a Nemzetőrségbe.

A spontán alakult fegyveres csoportok tagjai rövid idő alatt összeszoktak és gyakran komoly harci teljesítményeket értek el. A szovjeteknek a november 4-én megindult általános támadás után is súlyos veszteségeket okoztak. A forradalomért hozott áldozatukat nemzeti történelmünk legfényesebb fejezetei között tartjuk számon.

„A Corvin mozi előtt volt egy épület, ami akkor már le volt dőlve. Ez a leszakadt ház volt a fedezék. A Boráros tér felől két orosz tank jött. A leszakadt ház fedezékében a két tankhoz benzines palackokat vágunk, majd puskával belelőttünk, mert csak így bírtuk meggyújtani.”
Keczöl Miklós

„A partizánharcot kitűnően megtanult lelkes, fiatal felkelők szerterajzanak háztetőkről, kapualjából zavarják állandó tüzelésükkel a tankokat. Csodálatos a fiúk bátorsága.”
Népszava, 1956. november 2.

„A harc mindvégig – kezdetektől fogva – csak védelmi jellegű volt, egyetlen esetben sem kezdeményeztünk. Védjük a városrészt. Ha támadás volt, minden erővel, utolsó lehetőségig védekeztünk.”

Angyal István

„A szabadulásom napján a Corvin közbe mentem, és csatlakoztam az ott lévő fegyveres felkelő csoporthoz. Mint megtudtam, a Corvin köz környékén dúltak leghevesebben a harcok a forradalom alatt a magyar felkelők, szabadságharcosok és a támadó szovjet csapatok között.”

Sujánszky Jenő

„Hoztak egy nagy ágyút, és azt mondták, hogy én leszek, akinek kell a lövedéket adni be az ágyúba. Az első ágyú-eldördülésnél azt hittem, megsüketülök. Sokáig nyomta a fületem. Négy napig voltam ott. Ott álltunk és vártuk, hogy jönnék a páncélosok, és adtunk nekik. Ott sok ki lett löve, végig az Üllői úton, végig ki lettek pörkölve.”

Almási László

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

HŐSEINK

„690 embert fogtunk el. 28 éves volt a legöregebb. 14-18 éves gyerekeket találtunk százával.”

Földes László, MDP KV, 1956. október 26.

„Hiába zavartuk haza a fiatal, 12-13 éves gyerekeket, nem mentek el.”

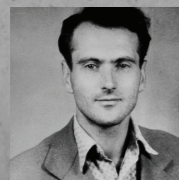
Pongrátz Gergely

„A fiatalok többsége 18 éven aluli volt. Megszöktek hazulról, hogy beállhassanak a szabadságharcosok közé. Holttestük tömegével borította be a Körút kövezetét. Vérük egybefolyt az esővel, de még ekkor is meredten szorították magukhoz a puskát.”

Igazság, 1956. október 30.

Ács Lajos (1938–1959)
VIII. kerület és VII. kerület
Fegyveres forradalmár, a forradalom leverését követően tovább folytatta az ellenállást. Kivégezték.

Angyal István (1928–1958)
IX. kerület
A Tűzoltó utcai fegyveres csoport vezetője. Kivégezték.

Balás-Piri László (1935–)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Budapesti Orvostudomány Egyetem nemzetőrségének tagja. Bebörtönözték.

Bakos Gyuláné Salabert Erzsébet (1930–1958)
XIII. kerület, VII. kerület és VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a forradalom kitörésétől részt vett a fegyveres harcokban. Kivégezték.

Bán Róbert (1934–1957)
II. kerület
A Széna téri fegyveres csoport parancsnokhelyettese, később a bányászbrigád vezetője. Kivégezték.

Bárány János (1930–1959)
IX. kerület
A Tompa utcai fegyveres csoport vezetője. Kivégezték.

Bosnyák Gábor (1930–1958)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Práter utcai fegyveres csoport egyik rajparancsnoka. Kivégezték.

Brusznai Árpád (1924–1958)
Veszprém
A Veszprém Megyei Forradalmi Tanács elnöke. Kivégezték.

Csizmadi Ferenc (1932–1958)
XIII. kerület
Angyalföldön a Váci út–Rákospatak kereszteződésénél létrejött fegyveres csoport parancsnoka. Kivégezték.

Csongovai Per Olaf (1930–2005)
IX. kerület
A Tűzoltó utcai fegyveres csoport egyik parancsnoka. Emigrált.

Dalmadi Jenő (1937–)
III. kerület
Fegyveres forradalmár, honvéd, az óbudai Schmidt-kastély fegyvereseinek egyik irányítója. Bebörtönözték.

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

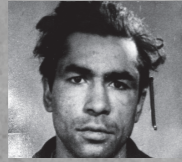

Dandos Gyula (1938–1957)
Nyíregyháza
A Forradalmi Diáktanács vezetője. Szökés közben a határon lelőtték.

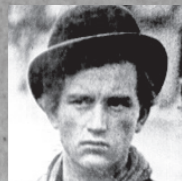

Diera Emil (1925–2013)
IX. kerület
Fegyveres forradalmár, honvéd, a Kilián laktanya egyik védője.

HŐSEINK

Dilinkó Gábor (1929–2014)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport tagja. Bebörtönözték.

Fejes József Tibor (1934–1959)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport tagja. Kivégezték.

Gérecz Attila (1929–1956)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, politikai elítéltként szabadult a börtönből. A harcokban elesett.

Gyarmati Dezső (1927–2013)
Melbourne
Az olimpiai csapat forradalmi bizottságának elnöke, válogatott vízilabdázó. Emigrált, de 1958-ban hazatért.

Havrila Béláné Sticker Katalin (1932–1959)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport tagja. Kivégezték.

Horváth István (1936–1957)
IX. kerület és XXI. kerület
Fegyveres forradalmár, nemzetőr. Kivégezték.

Iván Kovács László (1930–1957)
IX. kerület
A Corvin közti fegyveres csoport egyik parancsnoka. Kivégezték.

Kabelács Pál (1937–)
VIII. kerület és IX. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport, majd a Tompa utcai csoport tagja. Bebörtönözték.

Karátson Gábor (1935–2015)
V. kerület
Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Forradalmi Diákbizottságának tagja, korábban részt vett a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége budapesti szervezetének alapításában. Bebörtönözték.

Kiss Tamás (1934–)
Szeged és Budapest
A Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségének (MEFESZ) alapító tagja, nemzetőr. Bebörtönözték.

Kósa Pál (1921–1959)
IV. kerület
Az Újpesti Forradalmi Bizottság egyik elnöke, a kerület fegyveres ellenállásának irányítója. Kivégezték.

Koroly Tivadar György (1928–2013)
XIX. kerület
Honvéd hadnagy, a kispesti nemzetőrség parancsnoka. Bebörtönözték.

Mansfeld Péter (1941–1959)
II. kerület
Forradalmár, a Széna téri fegyveres csoport tagja, a forradalom leverése után fegyveres szervezkedés résztvevője. Kivégezték.

Nagy Attila (1933–1992)
Miskolc
A Borsod megyei Munkástanács elnökhelyettese. Bebörtönözték.

Nickelsburg László (1924–1961)
VII. kerület
A Baross téri fegyveres csoport egyik parancsnoka. Kivégezték.

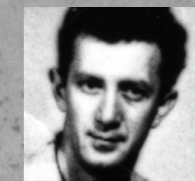
1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

Nóvé Gyula (1938–2013)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport tagja. Bebörtönözték.

Obersovszky Gyula (1927–2001)
Budapest
Újságíró, szerkesztő, a november 23-i néma és a december 4-i nőtüntetés egyik szervezője. Bebörtönözték.

HŐSEINK

Oltványi László (1915–1996)
XX. kerület
A pesterzsébeti fegyveres csoport parancsnoka. Emigrált.

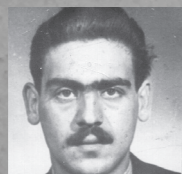
Pálincás-Pallavicini Antal (1922–1957)
Rétság
A rétsági harckocsizó ezred Forradalmi Katonai Tanácsának elnöke, honvéd őrnagy. Kivégezték.

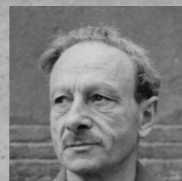
Pércsi Lajos (1911–1958)
III. kerület
Fegyveres forradalmár, honvéd őrnagy, az óbudai Schmidt-kastély fegyvereseinek egyik parancsnoka. Kivégezték.

Peredi László (1943–1997)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport egyik legfiatalabb tagja. A harcokban megsebesült.

Pongrátz Gergely (1932–2005)
VIII. kerület
A Corvin közti fegyveres csoport egyik parancsnoka. Emigrált.

Rajki Márton (1901–1959)
IV. kerület
Az Újpesti Forradalmi Bizottság egyik elnöke, a Keresztény Párt egyik alapítója. Kivégezték.

Regéczy-Nagy László (1925–)
V. kerület
Összekötő volt Bibó István, Göncz Árpád és az angol követség között. Bebörtönözték.

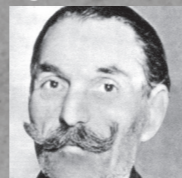
Rémiás Pál (1930–1958)
XX. kerület
Honvéd hadnagy, a Juta-dombnál vette fel a harcot a szovjetekkel szemben. Kivégezték.

Sorn Károly (1931–)
XXI. kerület
A Királyerdőben alakult fegyveres csoport vezetője. Emigrált.

Steiner Lajos (1930–1958)
VII. kerület
A Csengery utcai fegyveres csoport parancsnoka. Kivégezték.

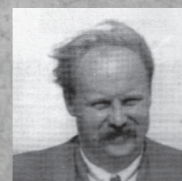
Szabó János (1897–1957)
II. kerület
A Széna téri fegyveres csoport vezetője. Kivégezték.

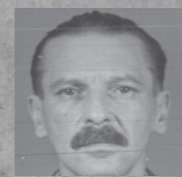
Szalontay-Kovács Ilona (1940–)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport zászlójának megőrzője. Emigrált.

Székely Dezsőné Sebestyén Mária (1935–)
IX. kerület
Ápolónőként segítette a sebesültek ellátását, a december 4-i nőtüntetés résztvevője. Bebörtönözték.

Szigethy Attila (1912–1957)
Győr
A győri Ideiglenes Nemzeti Tanács elnöke, majd a Dunántúli Nemzeti Tanács elnöke. Bírósági tárgyalása előtt öngyilkos lett.

Szobonya Zoltán (1909–1958)
Jánoshalma
A Jánoshalmi Forradalmi Bizottság titkára, a helyi megmozdulások szervezője, majd vezetője. Kivégezték.

Tóth Ilona (1932–1957)
VII. kerület
A Péterfy Sándor utcai kórházban a politikai ellenállás egyik résztvevője, szigorló orvosként látta el a sebesülteket. Kivégezték.

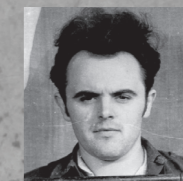
1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

Veréb László (1935–1959)
Törökbálint
Nemzetőr, szökött sorkatona. Kivégezték.

Wágner István (1936–1985)
IX. kerület
A Berzenczey utcai fegyveres csoport parancsnoka. Emigrált.

Wittner Mária (1937–)
VIII. kerület
Fegyveres forradalmár, a Corvin közti fegyveres csoport tagja. Bebörtönözték.

HALOTTAINK

A forradalom és szabadságharc során közel húszezer fő sebesült meg, több mint két és fél ezren haltak meg, ebből közel kétezer Budapesten, hozzávetőleg kétszázezren kényszerültek hazájuk elhagyására. A szovjetek november első napjaiban mintegy ötezer embert letartóztattak, közülük 860 főt – katonákat, egyetemistákat, fiatalok fiúkat és lányokat – hadifogolyként a Szovjetunióba hurcoltak. A forradalom és szabadságharc alatt elesettek majdnem fele a pesti srácok közül került ki.

A harcok következtében, tizenegy évvel a II. világháború után, Budapest ismét romokban hevert. Főleg a Józsefváros és Ferencváros belső, körüti részei szenvedtek súlyos károkat. A legnagyobb pusztítás a Corvin közben, a Blaha Lujza tér környékén és a VIII. kerületben, Józsefvárosban történt. Jelentős károk keletkeztek a Móricz Zsigmond körtéren is. 1956 után a pusztítás méretei miatt több házat lehetetlen volt helyreállítani. A golyónyomok sok helyütt máig hirdetik a forradalmárok hősiességét.

„Halottak estéje van: hősök, mártírok estéje.”

Egyetemi Ifjúság, 1956. november 2.

„Budapest. Ez a szó már nem egy várost jelölt. Budapest ma annyit tesz, hogy hősiesség.”

Örkény István

„Arra ébredtünk, hogy valahol ágyúlövések hangzanak, és tankok dübörögnek. A ház előtt is, itt a Városház utcában tank állt. Lementünk, és végig a városon: Múzeum krt., Üllői út, Nagy krt., láttuk a szétlőtt házakat, halott fiatalokat az utcán, lánctalpaktól széttaposott embereket az úton. Oroszokat, magyarokat vegyesen.”

Angyal István

„Egyszer csak a Földművelésügyi Minisztérium tetejéről elkezdnek kattogni a géppisztolyok. A tömegre lőhettek. Az emberek elkezdtek futni, ki merre látott. A tankok a fekvő embereket lőtték a nehézgéppuskával. Csak úgy repültek a tagok és a fejek. Amikor elhallgattak, kimentünk a sebesültekhez. Újra elkezdtek lőni, én felkaptam egy sebesültet, egy kis gyerek volt, tíz éves, ott halt meg a karjaim között.”

Dr. Andrásfalvy Bertalan

„A tér tele volt halottal. Még több ember feküdt a macskakövön. Megkerültük a Rákóczi-szobrot. Ott feküdt a legtöbb ember. Volt egy fiatal gyönyörű lány. Olyan húsz év körüli volt. Frissen mosott hajjal. Az a döbbenetes, hogy az a gyenge szellő úgy fújta a haját.”

Meszlényi János

„Az utcai harcok elején az oroszok az Oktogonnál dekkoltak, és egy öreg néni át akart menni az Andrássy úton. És mondtuk neki: »Ne tessék már!« Azt mondja: »Hát, már miért ne?« Hát mondtuk, hogy ott vannak az oroszok az Oktogonnál. »De miért? Én mindig itt megyek el!« El is indult. Lőtték is. Ágyúval lőtték rá.”

Dámosy Géza

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

MEGTORLÁS

A szabadságharcosok közül sokan november közepéig kitartottak. A túlerővel szemben azonban nem volt esélyük a győzelemre. A felkelőket letartóztatták. A szovjet csapatokra támaszkodó Kádár-kormány minden módon fellépett az újjászerveződő kommunista diktatúra ellen tiltakozókkal szemben.

A magyar társadalom óriási árat fizetett a közel két hétnyi szabadságért. 1956-ért a Kádár-rendszer brutális bosszút állt. A megtorlás és a terror példanélküli volt a magyar történelemben. Bevezették a rögtönbíráskodást, a statáriumot. A halálbüntetés korhatárát 16 évre szállították le. E rendelkezés alapján ítélték halálra, majd végezték ki többek közt Mansfeld Pétert is. 1961 végéig csaknem huszonkétezer embert ítélték hosszabb-rövidebb börtönbüntetésre. 229 szabadságharcoson végrehajtották a halálos ítéletet, tizenháromezer embert internáltak. A nemzetközi nyomásra 1963-ban életbe lépett amnesztia nem bizonyult teljes körűnek. A halálbüntetést elkerülő, börtöneikből szabaduló pesti srácok a többi forradalmárhoz hasonlóan nem folytathatták tanulmányaikat. Képességeik szerinti álláshoz, tisztességes keresetnek nehezen jutottak. A hősök és családtagjaik sorsa a megbélyegzés, megfigyelés és zaklatás lett, hőstetteik emlékét minden eszközzel igyekeztek eltörölni. A hatalomgyakorlók egészen a rendszerváltoztatásig „ellenforradalomról” beszéltek, míg végül 1989. június 16-án Nagy Imre és mártírtársainak ünnepélyes újratemetésével eltemették a kommunizmust, a Kádár-rendszert és vele a diktatúrát. A rendszerváltoztatás utáni első szabadon választott magyar országgyűlés 1990-ben törvénybe foglalta az 1956-os magyar forradalom történelmi jelentőségét.

„Felszólítottuk a harcolókat, hogy hagyják abba a küzdelem folytatását. Nem mindenki fogadta meg szavunkat. Ezeket kénytelenek voltunk fegyveresen megsemmisíteni.”

Kádár János

„Azt mondtam, hogy forradalom volt. Átvittek az ávára, ott voltam egy évig magánzárkán. Kétszer vertek meg: egyszer a fogaimat ütötték ki, egyszer a vesémet ütötték le.”

Stanczel Lászlóné

„A deportálásokról szóló kósza hírek nem sokkal november 4-e után keringeni kezdtek, a deportáltak között voltak diák- és munkás-vezetők, a Szovjetunióba induló vonatokra terelt szerencsétlenek nagy többsége azonban az egyszerű – fiatal és nem olyan fiatal – állampolgárok közül került ki.”

Marton Endre

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

„Megverték többször. A vád népköztársaság megdöntésére irányuló fegyveres felkelés volt. Halálra ítélték. Havrila Béláné Sticker Katalin – ő a társam volt a forradalom alatt is, a halálos zárkában végig együtt voltunk. Számomra az igazán megrendítő az volt, amikor őt kivitték akasztani.”

Wittner Mária

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

„Korán reggel kimentem egy kicsit sétálni a Margit-szigetre, és amikor jövök vissza, apám kint várt, és azt mondta: Edina név szerint az ávosok kerestek, tűnj el.”

Koszmovszky Edina

„A bíró a Markóban megkérdezi a vádlottól: – Hogyan lehet az, hogy maga, régi kommunista léte csatlakozott a fasiszta csürréhez? – A vádlott Pendli József (Bozsó) fölugrik, és a szemébe vágja: – Nem beszéltek úgy velem, ahogy emberhez illik, nem tehettem mást, fegyvert fogtam! – Ezután egy képzelt géppisztolyt emel a bíróra, végigperget rajta egy képzelt sorozatot: – Rátátátátámm!”

Karátson Gábor

„Megsebesültem. Engem háromszor operáltak, elkerültem először a Vas utcai kórházba, majd a Sziklakórházba, majd onnan hazajöttem 26-án délelőtt, délután már el is vittek. Nem vittek rögtönítélő bíróság elé, de viszont megnyaggattak rendesen. Úgy képzelje el, hogy az egész Markóban egyedül voltam bent. Én voltam az első, akit letartóztattak. A karácsonyt, mindent, ott töltöttem bent, meg az újévet. Egyszer kaptam 8 évet, egyszer 15-öt, utána 6 hónapig ültem a halálosok közt egyedül. Ez lett a vége. Majd '63-ban a nagy amnesztiával jöttem ki.”

Weinhardt Vilmos

FELELŐSÖK

Az Elnöki Tanács elnöke

Dobi István (1898–1968)
Az Elnöki Tanács elnöke (1952–1967)

Kormánytagok

Kádár János (1912–1989)
A Minisztertanács elnöke (1956–1958,
1961–1965)

Münnich Ferenc (1889–1967)
A Minisztertanács elnökhelyettese (1956–1958),
A Minisztertanács elnöke (1958–1961)

Antos István (1908–1960)
pénzügyminiszter (1957–1960)

Apró Antal (1913–1994)
iparügyi miniszter (1956–1957),
miniszterelnök-helyettes (1957–1971)

Benke Valéria (1920–2009)
művelődésügyi miniszter (1958–1961)

Biszku Béla (1921–2016)
belügyminiszter (1957–1962)

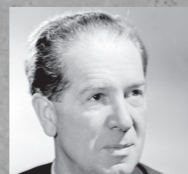
Czinege Lajos (1924–1998)
hadsereg tábornok, honvédelmi
miniszter (1960–1984)

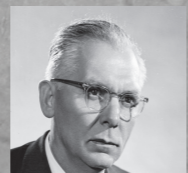
Dögei Imre (1912–1964)
földművelésügyi miniszter (1956–1960)

Fehér Lajos (1917–1981)
miniszterelnök-helyettes (1962–1974)

Fock Jenő (1916–2001)
miniszterelnök-helyettes (1961–1967)

Horváth Imre (1901–1958)
külügyminiszter (1956–1958)

Ilku Pál (1912–1973)
művelődésügyi miniszter (1961–1965)

Kállai Gyula (1910–1996)
művelődésügyi miniszter (1956–1958),
miniszterelnök-helyettes (1960–1965)

Kossa István (1904–1965)
pénzügyminiszter (1956–1957)

Losonczi Pál (1919–2005)
földművelésügyi miniszter (1960–1967)

Marosán György (1908–1992)
államminiszter (1956–1960)

Nezvál Ferenc (1909–1987)
igazságügy-miniszter (1957–1966)

Nyers Rezső (1923–)
pénzügyminiszter (1960–1962)

Pap János (1925–1994)
belügyminiszter (1961–1963)

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

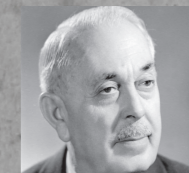
Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

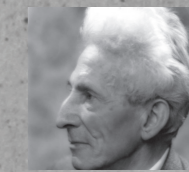
Péter János (1910–1999)
külügyminiszter (1961–1973)

Révész Géza (1902–1977)
vezérezredes, honvédelmi miniszter (1957–1960)

Rónai Sándor (1892–1965)
kereskedelmügyi miniszter (1956–1958)

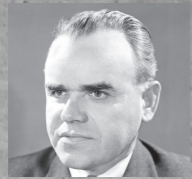
Sík Endre (1891–1978)
külügyminiszter (1958–1961)

FELELŐSÖK

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagjai

Gáspár Sándor (1917–2002)
a Politikai Bizottság tagja (1962–1987)

Kiss Károly (1903–1983)
a Politikai Bizottság tagja (1956–1962)

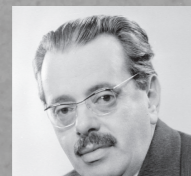
Komócsin Zoltán (1923–1974)
a Politikai Bizottság tagja (1962–1974)

Nemes Dezső (1908–1985)
a Politikai Bizottság tagja (1957–1980)

Somogyi Miklós (1896–1980)
a Politikai Bizottság tagja (1957–1966)

Szirmai István (1906–1969)
a Politikai Bizottság tagja (1962–1969)

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának tagjai

Aczél György (1917–1991)
a Központi Bizottság tagja (1956–1989)

Cservenka Ferencné (1918–2010)
a Központi Bizottság tagja (1957–1988)

Földes László (1914–2000)
a Központi Bizottság tagja (1956–1970)

Gyurkó Lajos (1912–1979)
vezérőrnagy, a Központi Bizottság tagja
(1959–1962)

Nógrádi Sándor (1894–1971)
vezérezredes, a Központi Bizottság tagja
(1957–1971)

Uszta Gyula (1914–1995)
altábornagy, a Központi Bizottság tagja
(1956–1966)

A Legfelsőbb Bíróság elnökei

dr. Domokos József (1890–1978)
a Legfelsőbb Bíróság elnöke (1954–1958)

Jahner-Bakos Mihály (1912–1996)
hadbíró ezredes, a Legfelsőbb Bíróság
elnöke (1958–1963)

Legfőbb ügyész

Dr. Szénási Géza (1919–1979)
legfőbb ügyész (1956–1975)

Felelősök a szovjet csapatok bevetéséért

Gerő Ernő (1898–1980)
a Magyar Dolgozók Pártja Központi
Vezetőségének első titkára
(1956. július 18. – 1956. október 25.)

Hegedüs András (1922–1999)
a Minisztertanács elnöke
(1955. április 18. – 1956. október 24.)

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

FELELŐSÖK

Hruscsov, Nyikita Szergejevics (1894–1971)
a Szovjetunió Kommunista Pártjának
főtitkára (1953–1964)

Bulganyin, Nyikolaj Alekszandrovics (1895–1975)
a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke
(1955–1958)

Pervuhin, Mihail Georgijevics (1904–1978)
a Szovjetunió Minisztertanácsának
elnökhelyettese (1955–1957)

Zsukov, Georgij Konsztantyinovics (1896–1974)
marsall, a Szovjetunió védelmi minisztere
(1955–1957)

Szerov, Ivan Alekszandrovics (1905–1990)
vezérőrnagy, a KGB elnöke (1954–1958)

Sepilov, Dimitrij Trofimovics (1905–1995)
a Szovjetunió külügyminisztere (1956–1957)

Szokolovszkij, Vaszilij Danyilovics (1897–1968)
marsall, a Szovjet Hadsereg vezérkari
főnöke (1952–1960)

Konyev, Ivan Sztjepanovics (1897–1973)
marsall, a Varsói Szerződés Egyesített
Fegyveres Erőinek főparancsnoka (1956–1960)

Andropov, Jurij Vlagyimirovics (1914–1984)
a Szovjetunió budapesti nagykövete (1954–1957)

Arisztov, Averkij Boriszovics (1903–1973)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottságának titkára (1955–1960)

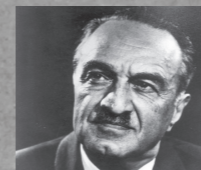
Brezsnyev, Leonyid Iljics (1906–1982)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottságának titkára (1956–1957)

Furceva, Jekatyerina Alekszejevna (1910–1974)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének póttagja (1956–1957)

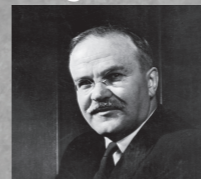
Kaganovics, Lazar Mojszejevics (1893–1991)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének tagja (1930–1957)

Mikojan, Anasztasz Ivanovics (1895–1978)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének tagja (1935–1966)

Malenkov, Georgij Makszimilianovics
(1902–1988)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének tagja (1937–1957)

Molotov, Vjacseszlav Mihajlovics (1890–1986)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének tagja (1926–1957)

Szaburov, Makszim Zaharevics (1900–1977)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének tagja (1952–1957)

Poszpelov, Pjotr Nyikolajevics (1898–1979)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottságának titkára (1953–1960)

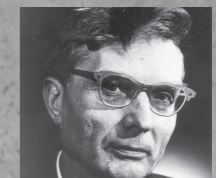
1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

Szuslov, Mihail Andrejevics (1902–1982)
a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének tagja (1955–1982)

Vorosilov, Kliment Jefremovics (1881–1969)
marsall, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa
Elnökségének elnöke (1953–1960), a
Szovjetunió Kommunista Pártja Központi
Bizottsága Elnökségének tagja (1926–1960)

„Azt se tudtuk, hogy hány óra, és jóformán azt se, hogy milyen nap van. Nem hallottunk híreket, szájról szájra adtuk tovább, hogy mi újság, mi történt.”

Nagyidai József

„Istenem, milyen csodálatosan jó és felemelő érzés ezekben a pillanatokban: magyarnak lenni!”
Magyar Nemzet, 1956. október 30.

„A gyógyszerár kirakatán a következő tábla függ: Forradalmunk tisztasága megengedi, hogy így gyűjtsünk mártírjaink családjának. Másodpercenként újabb és újabb pénzdarabok repülnek a ládába. Alig akad valaki, aki a maga kis adományát ne helyezné el benne. De olyan sem akad, aki bünyös kézzel hozzányúlna.”

Magyar Szabadság, 1956. november 3.

„Hősi halált halt szabadságharcosaink emlékére csütörtök este virágot és gyertyát az ablakokba!”

röplap

„Tűzzétek ki a nemzeti lobogót!”

röplap

„Amíg a szovjet csapatok itt vannak, tart a szabadságharc és a sztrájk!”

röplap

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

Terror Háza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

„Lopás nincs! És voltak betörve kirakatok, ott volt a telefon. És oda voltak dobálva a tantuszok, a pénz, aki telefonált. Ez annyira tiszta forradalom volt.”

Szabó Sándor

„A lövöldözések miatt sok kirakatüveg betört. Jó néhány kirakat üresen állt – bennük kézzel írott üzenet: »A kirakati tárgyakat átadtam a házfelügyelőnek.« Néhányan még listát is mellékeltek, és gondosan aláírták a kis papírt.”

Marton Endre

„Lementem a boltba, hogy beszerezsem a reggelihez valót. A rendőrségnek nyoma sem volt sehol, de az utca tele volt hangyamódra sürgő-forgó emberekkel, akik az éjszaka eseményeit vitatták meg.”

Géher Zoltán

„Júlia egy újpesti textilgyárban dolgozott. A szüleivel élt, maguk is gyári munkások voltak. Férfinadrágot hordott és több számmal nagyobb csizmát. Igen, és táncolni akarok a rózsaszín ruhában – folytatta. – Sohasem táncolhattam. Mindig túl sok munka volt a gyárban meg otthon. Júlia elesett a Kilián laktanya védelméért folytatott harcban.”

Marton Endre

1956 ÉS A VILÁG

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

„Ha a fegyverek az oroszok oldalán vannak is, a történelem a magyarok oldalán áll.”
Washington Post and Times Herald, 1956. október 27.

BERLIN

„A magyar vér oly nagy értéke Európának és a szabadságnak, hogy óvnunk kell minden cseppjét.”
Albert Camus, 1957

KÖLN

„A magyar forradalmat ugyan le tudták verni, de a magyar nép szívéből a szabadság iránti vágyat nem sikerült kiirtani. Noha a szovjet tankok erőszakkal verték le a magyar forradalmat, a szabadság iránti vágy tovább élt az emberekben, és 1989-ben Magyarország Európában elsőként vált kommunista országból demokráciává. A magyar nép története világossá teszi: a szabadságot lehet késleltetni, de nem lehet megtagadni.”

George W. Bush, 2006

NEW YORK

„A magyarok szabadságvágya a többi kelet-európai országra is átsugárzott, és a vereség végül a kommunista rendszer feletti győzelemhez vezetett 1989-ben.”

Helmut Kohl, 2006

PÁRIZS

1956 ÉS A VILÁG

„Meggyújtották a remény és példamutató lángját, amelyet sohasem lehet kioltani. A forradalom a magyar emberek saját magukért vívott igazi forradalma volt. A magyar forradalom mindörökké megcáfolta a kommunizmus azon állítását, hogy ez az eszme az embereket képviseli, s megmutatta a világnak, hogy a bátorság még mindig létezik, és azzal legyőzhető az igazságtalanság.”

Ronald Reagan, 1986

RÓMA

„Nem volt káosz, nem volt rablás, nem volt fosztogatás. Tömeges bosszúálló emberölés sem történt. A néhány ÁVH-tiszt nyilvános felakasztása rendkívüli mértékletességről és körültekintésről tanúskodott. Csőcselékuralom helyett majdnem azonnal, a felkeléssel egyidejűleg megalakultak a forradalmi és munkástanácsok. E tanácsok megválasztása és működése legvilágosabb jele volt a diktatúrával és a zsarnoksággal szemben a demokrácia és a szabadság fellendülésének.”

Hannah Arendt, 1958

LONDON

„A magyar forradalom a kommunizmus végének kezdete.”
Milovan Gyilas, 1956

EINDHOVEN

1956
2016

A MAGYAR
SZABADSÁG
ÉVE

TerrorHáza
ANDRÁSSY ÚT 60.
HOUSE OF TERROR

VARSÓ

„1956 tragédiája a szovjet rendszer lemoshatatlan szégyenfoltja marad örökké.”
Borisz Jelcin, 1992